

Sygn. akt XII Ga 737/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2013r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział XII Gospodarczy Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jolanta Safader – Skwarlińska (spr.)

Sędzia SO Dariusz Janiszewski

Sędzia SO Ewa Górniak

Protokolant starszy sekretarz sądowy Elżbieta Rochowicz

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2013r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. R.

przeciwko 1. B. Ś.

2. C. G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej B. Ś.

od wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku

z dnia 30 lipca 2012r., sygn. akt V GC 1359/11

uchyla zaskarżony wyrok w całości i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji – Sądowi Rejonowemu Gdańsk – Północ w Gdańsku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt XII Ga 737/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 lipca 2012 r., wydanym w sprawie o sygn. akt V GC 1359/11, Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku zasądził od pozwanej B. Ś. na rzecz powoda Z. R. kwotę 8.251,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 03 lipca 2010 roku do dnia zapłaty, z tym zastrzeżeniem, że zobowiązanie w wysokości 4.100,- zł jest zobowiązaniem solidarnym z zobowiązaniem pozwanego C. G., w stosunku do którego Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w dniu 26 lipca 2012r wydał postanowienie o umorzeniu postępowania na skutek zawartej ugody, zaś w przypadku nie wywiązania się przez pozwanego C. G. z ugody z dnia 26 lipca 2012r, zobowiązanie pozwanej B. Ś. wynikające z niniejszego wyroku jest zobowiązaniem solidarnym wraz z pozwanym C. G. co do kwoty 8.251,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 03 lipca 2010r do dnia zapłaty oraz zasądził od pozwanej B. Ś. na rzecz powoda Z. R. kwotę 413,- zł tytułem zwrotu kosztów sądowych i kwotę 1.217,- zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, z tym zastrzeżeniem, że w przypadku nie wywiązania się przez pozwanego C. G. z ugody z

dnia 26 lipca 2012r, zobowiązanie pozwanej B. Ś. w zakresie kosztów procesu, a wynikające z niniejszego wyroku jest zobowiązaniem solidarnym wraz z pozwanym C. G..

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na podstawie następującego stanu faktycznego.

We wrześniu 2009 roku Z. R. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) zawarł z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. dwie umowy sprzedaży na sprzęt RTV. Suma cen sprzedaży wynikająca z wystawionych faktur VAT wyniosła 34.737 złotych. Spółka uregulowała kwotę 7.659,54 złotych, natomiast co do pozostałej części pozostawała w zwłoce. W związku z powyższym, powód wystąpił przeciwko spółce z powództwem o zapłatę.

Wyrokiem z dnia 31 marca 2010 roku, Sąd Rejonowy w Elblągu w V Wydziale Gospodarczym zasądził od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. na rzecz powoda kwotę 27.077,46 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od kwot 3.126,46 złotych od dnia 27.09.2009 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 23.951,00 złotych od dnia 07.10.2009 roku do dnia zapłaty. Zasądzono również od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.771 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, a wyrokowi temu nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Dnia 02 kwietnia 2010 roku, w/w wyrokowi nadano klauzulę wykonalności.

Po uzyskaniu tytułu wykonawczego powód wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni J. B. z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G..

Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gdyni, J. B., w dniu 13 kwietnia 2010r. wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.. Koszty powyższego postępowania zostały wykazane, jako 27.077,46 złotych tytułem należności głównej, odsetki do 13 kwietnia 2010 roku w kwocie 1.833,85 złotych, a w przypadku zwłoki również dalsze odsetki od dnia 14 kwietnia 2010 roku, koszty procesu w kwocie 3.771,- złotych, koszty zastępstwa w egzekucji w kwocie 600 złotych, koszty klauzuli w kwocie 66,- złotych, opłata egzekucyjna w kwocie 4.912,25 złotych, wskazując, iż do każdej przekazywanej kwoty należy doliczyć opłatę za przelew w wysokości 1,- zł, a do powyższych kwot zostaną jeszcze doliczone dalsze koszty egzekucyjne i odsetki.

W trakcie postępowania egzekucyjnego wyegzekwowano od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. łączną kwotę w wysokości 27.821,70 złotych. Wierzycielowi zwrócono kwotę 25.744,09 złotych, w tym odsetki w kwocie 2.430,28 złotych, wyegzekwowano również koszty opłaty egzekucyjnej w kwocie 2.007,46 złotych. Po zaliczeniu poszczególnych kwot, zaległość należności głównej wyniosła 8.251,50 złotych, z tytułu odsetek do 06 października 2011 roku kwota zaległości, to 1.354,83 złotych wraz dalszymi odsetkami w przypadku zwłoki z zapłatą, natomiast z tytułu opłaty egzekucyjnej kwota 1.440,95 złotych, a z tytułu wydatków gotówkowych 119,95 złotych.

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. podczas prowadzonego przeciwko niej postępowania egzekucyjnego nie figurowała jako właściciel gruntu bądź użytkownik wieczysty gruntu i właściciel budynku lub lokalu w operacie ewidencji gruntów miasta G.. Nie figurowała nadto w Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców. Natomiast w trakcie przeprowadzonych czynności terenowych z dnia 31 sierpnia 2011 roku, ustalono, iż spółka nie prowadzi działalności gospodarczej pod adresem ujawnionym w Krajowym Rejestrze Sądowym. Wobec spółki wydano postanowienie o umorzeniu prowadzonej przeciwko niej egzekucji z uwagi na fakt, iż z egzekucji nie zostaną uzyskane sumy wyższe od kosztów egzekucyjnych, a nadto posiada inne nieuregulowane zobowiązania.

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. wystąpiła z wnioskiem z dnia 16 marca 2010 roku o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu. Postanowieniem Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku Wydział VI Gospodarczy z dnia 5 listopada 2010 roku, w sprawie VI GU 35/10 oddalił wniosek dłużnika, a to z uwagi na jego niewypłacalność, gdyż wartość kosztów postępowania upadłościowego (73.320,00 złotych) przewyższa wartość majątku spółki (32.102,14 złotych).

Pozwany C. G. oraz pozwana B. Ś. w dniu zawarcia umów sprzedaży z powodem pełnili funkcję prezesów zarządu w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G., mając umocowanie do samodzielnej reprezentacji spółki.

Powód pismami z dnia 13 października 2011 roku, wezwał pozwanego C. G. oraz pozwaną B. Ś. do zapłaty kwoty 8.251,50 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 3 lipca 2011 roku do dnia zapłaty, jednakże bezskutecznie.

W uzasadnieniu Sąd I instancji podał, że stan faktyczny ustalił w oparciu o dokumenty wskazane w stanie faktycznym, które cechowały informacje umożliwiające rozstrzygnięcie spornych okoliczności w sprawie, nadto prawdziwości oraz autentyczności tych dokumentów nie kwestionowała żadna ze stron. Sąd Rejonowy oddalił wnioski powoda o przeprowadzenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach KM 695/10 prowadzonych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni J. B. na okoliczność ustalenia bezskuteczności prowadzonej przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. egzekucji, albowiem okoliczności te zostały ustalone na podstawie dowodu w postaci postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku Wydział VI Gospodarczy, w sprawie VI GU 35/10.

Ponadto Sąd Rejonowy oddalił wniosek pozwanej o dopuszczenie dowodu w postaci powołania biegłego z zakresu księgowości i finansów celem przygotowania opinii w zakresie ustalenia daty, w której powinna zostać ogłoszona upadłość dłużnej spółki, ustalenie w jakiej kwocie powód zostałby zaspokojony, gdyby postępowanie upadłościowe zostało wszczęte w odpowiednim terminie oraz ustalenie proporcji w przychodach spółki wynikających z działalności medycznej w stosunku do przychodów z pozostałej działalności spółki, w dacie kiedy powinno zostać wszczęte postępowanie upadłościowe. Okoliczności te – zdaniem Sądu Rejonowego - są irrelevantne dla ustalenia odpowiedzialności pozwanej, którą Sąd Rejonowy ustalił na podstawie innych dowodów.

Nadto, Sąd Rejonowy oddalił wniosek pozwanej o przeprowadzenie dowodu w postaci przesłuchania świadka T. J. oraz M. M. na okoliczność podziału kompetencji pomiędzy pozwaną, jako Prezesem Zarządu a Prokurentem i Członkiem Zarządu oraz wpływu pozwanej na decyzje o strategicznym znaczeniu dla Spółki, albowiem okoliczności wewnętrznego podziału kompetencji pomiędzy członkami zarządu nie mają wpływu na reprezentację spółki na zewnątrz, a także nie mogą być okolicznościami egzoneracyjnymi uwalniającymi członka zarządu od odpowiedzialności za zobowiązania spółki wobec jej wierzycieli.

Zdaniem Sądu I instancji, powództwo jako zasadne, podlegało uwzględnieniu.

Sąd I instancji wskazał, że (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. pismem z dnia 16 marca 2010 roku wniosła o ogłoszenie upadłości, przedstawiając propozycje układowe. Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku Wydział VI Gospodarczy postanowieniem z dnia 5 listopada 2010 roku oddalił wniosek spółki wskazując na jej niewypłacalność, trwałe pozostawanie w zwłoce w płatnościach zobowiązań, a także, na okoliczność, iż jej majątek nie wystarczy na zaspokojenie długów, gdyż zobowiązania spółki przekroczyły 25 razy wartość jej majątku. Nadto, Sąd stwierdził brak przesłanek do ogłoszenia upadłości likwidacyjnej spółki. Sąd uznał, iż wartość majątku spółki zamyka kwota 32.102,14 złotych, zaś szacowane koszty przeprowadzenia postępowania upadłościowego, to kwota 73.320,- złotych, więc majątek spółki nie pozwoliłby na zaspokojenie kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 31 marca 2010 roku Sąd Rejonowy w Elblągu w V Wydziale Gospodarczym zasądził od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. na rzecz powoda kwotę 27.077,46 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od kwot 3.126,46 złotych od dnia 27.09.2009 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 23.951,00 złotych od dnia 07.10.2009 roku do dnia zapłaty. Zasądzono również od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.771,- złotych tytułem zwrotu kosztów procesu. Przeciwno w/w Spółce powód wystąpił o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, na skutek którego, a w związku z brakiem wystarczającego majątku Spółki nie zdołano wyegzekwować kwoty stanowiącej wartość przedmiotu sporu, co bezspornie stanowi szkodę, jaką poniósł powód. Natomiast spółka (...) Sp. z o. o. w G., wystąpiła z wnioskiem o ogłoszenie upadłości w marcu 2010 roku. Wówczas nie było już możliwości na przeprowadzenie postępowania upadłościowego, gdyż majątek spółki nie wystarczyłby na zaspokojenie kosztów postępowania.

Okoliczność podana przez pozwaną, iż nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania Spółki, albowiem powierzono jej w zarządzie zajmowanie się sprawami, które uniemożliwiały jej wgląd w sprawy finansowe, Sąd Rejonowy ocenił jako nie polegające na prawdzie. Wewnętrzny podział ról członków zarządu spółki nie ma wpływu na reprezentację spółki w stosunku do osób trzecich, a zwłaszcza na przeniesienie odpowiedzialności za prowadzenie i reprezentację spółki na drugiego członka zarządu.

Zdaniem Sądu Rejonowego, w przedmiotowym postępowaniu pozwana nie wykazała w stopniu wystarczającym zajęcia którejkolwiek z przesłanek egzoneracyjnych opisanych w przepisie art. 299 § 2 k.s.h.

Mając na uwadze powyższe i uznając, że B. Ś. nie zdołała wykazać skutecznie przesłanek egzoneracyjnych zwalniających ją od odpowiedzialności, Sąd I instancji na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. zasądził od pozwanej na rzecz powoda Z. R. kwotę 8.251,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 lipca 2010 roku do dnia zapłaty, zgodnie z art. 481 § 1 i § 2 k.c., jednakże z tym zastrzeżeniem, że zobowiązanie w wysokości 4.100,- zł jest zobowiązaniem solidarnym z zobowiązaniem C. G., w stosunku do którego tut. Sąd Rejonowy w dniu 26 lipca 2012 roku wydał postanowienie o umorzeniu postępowania na skutek zawartej ugody z powodem. Natomiast w przypadku, gdy C. G. nie wywiąże się z powyższej ugody, skutkować będzie uznaniem, iż zobowiązanie pozwanej B. Ś. wynikające z przedmiotowego wyroku jest zobowiązaniem solidarnym z pozwanym, co do kwoty 8.251,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 lipca 2010 roku do dnia zapłaty.

W punkcie II wyroku Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 413,00 złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Dz.U.2010.90.594). Nadto, Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.217,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na podstawie § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.) oraz kwotę 17 złotych tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, jednakże z tym zastrzeżeniem, że w przypadku niewywiązania się przez pozwanego C. G. z ugody z dnia 26 lipca 2012 roku, zobowiązanie pozwanej B. Ś. w zakresie kosztów procesu jest zobowiązaniem solidarnym z pozwanym C. G..

Apelację od powyższego wyroku wywiodła strona pozwana, zaskarżając go w całości, i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 299 § 2 k.s.h. poprzez przyjęcie, że wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki nie został wystosowany w odpowiednim terminie, co jest wystarczającą okolicznością do ustalenia odpowiedzialności pozwanej oraz że wewnętrzny podział ról członków Zarządu Spółki i odsunięcie pozwanej od prowadzenia spraw spółki nie stanowi przesłanki wyłączającej odpowiedzialność pozwanej,

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 479¹² § 1 k.p.c. w brzmieniu sprzed 3 maja 2012 r. w zw. z art. 224 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie dowodów wskazanych przez pozwaną w wyniku wadliwej oceny, że nie są one istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i przedwczesne postanowienie o zamknięciu rozprawy.

Wskazując na powyższe, pozwany wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Gdańsk – Północ w Gdańsku do ponownego jej rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach za obie instancje.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany podał, że w związku z oddaleniem wszystkich wniosków dowodowych pozwanej, Sąd Rejonowy nie miał możliwości dokonania pełnej oceny stanu faktycznego i wysunięcia odpowiednich wniosków, mogących stanowić podstawę wydanego wyroku.

W odpowiedzi na apelację, powód wniósł o:

1. oddalenie apelacji w całości,

2. zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu powód wskazał, że ustalenie przez biegłego konkretnej daty powstania stanu niewypłacalności nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd upadłościowy ustalił bowiem, że przesłanki ogłoszenia upadłości istniały już co najmniej od początku 2010 r. Zatem złożenie wniosku niespełna cztery miesiące później, to oczywistym jest, że wniosek ten nie został złożony w czasie właściwym. Odnośnie oddalenia wniosku pozwanej o przesłuchanie świadków, pozwany stwierdził, że umowny podział kompetencji przez członków zarządu nie wpływa na odpowiedzialność tych osób względem wierzycieli, dlatego też przeprowadzenie dowodu zgodnie z żądaniem pozwanej nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna, w związku z czym zasługuje na uwzględnienie w całości.

Przypomnieć trzeba, że zgodnie z przepisem art. 299 k.s.h. jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Członek zarządu może się uwolnić od powyższej odpowiedzialności, jeżeli wykaze, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

W świetle powyższego przepisowi wierzyciel dochodzący roszczenia musi wykazać jedynie dwie okoliczności:

- istnienie zobowiązania spółki oraz
- bezskuteczność egzekucji wobec spółki.

Omawiając w pierwszej kolejności przesłankę bezskuteczności egzekucji, przywołać należy uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 1999 r. (III CZP 10/99), w której to kategorycznie stwierdzono, że wierzyciel powołujący się na bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce z ograniczoną odpowiedzialnością nie może pozwać członka zarządu tej spółki na podstawie art. 298 § 1 kodeksu handlowego (obecnie art. 299 k.s.h.) bez uprzedniego uzyskania tytułu egzekucyjnego przeciwko spółce. Obecnie wprawdzie nie jest wymagane uzyskanie formalnego stwierdzenia bezskuteczności albowiem wierzyciel może wykazać tą okoliczność za pomocą wszelkich środków dowodowych, jednakże udokumentowanie tej przesłanki prawomocnym postanowieniem komornika sądowego czyni wykazanie bezskuteczności egzekucji niepodważalną. Odnośnie zaś przesłanki istnienia zobowiązania spółki stwierdzić należy, że członkowie zarządu ponoszą odpowiedzialność za szkody wyrządzone wierzycielom pozostające w związku przyczynowym z ich zachowaniem polegającym na niezgłoszeniu we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości. Dlatego też należy podzielić wyrażony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że w razie bezskuteczności egzekucji określonego zobowiązania odpowiedzialność na podstawie art. 299 k.s.h. ponoszą osoby będące członkami zarządu lub likwidatorami w czasie istnienia podstawy zobowiązania nawet jeszcze niewymagalnego (tak m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2010 r., V CSK 248/09, z dnia 25 września 2003 r., V CK 198/02).

W świetle powyższego, uznać należy, że powód w niniejszej sprawie wykazał obie przesłanki dochodzonego przez siebie roszczenia.

Wobec oparcia odpowiedzialności kreowanej przepisem art. 299 § 1 i 2 k.s.h. na zasadzie winy osoby, przeciwko którym podniesione zostaną roszczenia, mogą próbować się ekskulpować od odpowiedzialności, wykazując, że nie ponoszą winy w niezłożeniu lub opóźnionym złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości.

Zauważyć należy, że pozwana B. Ś. w odpowiedzi na pozew wniosła m.in. o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości i finansów na okoliczność ustalenia czy i w jakiej kwocie powód zostałby zaspokojony, gdyby postępowanie upadłościowe zostało wszczęte w odpowiednim terminie. W treści uzasadnienia odpowiedzi na

pozew pozwana zaznaczyła też, że powód nie uzyskałby w postępowaniu upadłościowym zaspokojenia, co zwalnia ją z odpowiedzialności. Pozwana powołała się również na akt notarialny z dnia 1 lutego 2000 r., w którym powierzono jej jedynie działalność medyczną.

Sąd Rejonowy na rozprawie w dniu 26 lipca 2012 r. oddalił wszystkie wnioski dowodowe pozwanej B. Ś. zgłoszone w odpowiedzi na pozew (k. 174).

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż oddalenie powyższych wniosków uniemożliwiło stronie pozwanej wykazanie ewentualnego braku odpowiedzialności za zobowiązania spółki (...). Zważyć bowiem należy, że pozwana wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego, który miałby za zadanie m.in. wskazać czy powód uzyskałby zaległą należność jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości zostałby złożony w czasie właściwym. W wyroku z dnia 6 maja 2009 r. (II CSK 661/08, LEX nr 511995) Sąd Najwyższy wskazał, że członek zarządu nie ponosi odpowiedzialności, jeśli wierzyciel i tak nie uzyskałby w żadnym stopniu zaspokojenia, nawet wtedy, gdyby którykolwiek z członków zarządu złożył wniosek o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie. Szkoda dla wierzyciela nie powstanie na skutek braku możliwości wyegzekwowania określonego zobowiązania ze spółki sytuacji, kiedy brak zaspokojenia nie pozostaje w związku przyczynowym z niezłożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości lub otwarciem postępowania układowego, co oznacza, że zobowiązanie nie mogłoby być zaspokojone z majątku spółki, nawet w sytuacji, kiedy zostałby zgłoszony wniosek o upadłość lub otwarcie postępowania układowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 1959r., III CR 1240/58). Sąd Rejonowy oddalając wniosek dowodowy pozwanej pozbawił ją możliwości wykazania przesłanki wyłączającej odpowiedzialność pozwanej jako członka zarządu. Wobec istniejących wątpliwości co do tego, iż powód rzeczywiście skutecznie by wyegzekwował zaległą należność, gdyby wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony wcześniej niż w dniu 16 marca 2010 r., koniecznym jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w tym zakresie – zgodnie z wnioskiem pozwanej.

Rozpoznając roszczenie z przepisu art. 299 § 1 k.s.h. sąd winien również dokładnie zbadać przesłankę winy członka zarządu w niezłożeniu lub opóźnionym złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości. Wobec oparcia odpowiedzialności kreowanej przepisem art. 299 § 1 i 2 k.s.h. na zasadzie winy osoby, przeciwko którym podniesione zostaną roszczenia, mogą próbować się ekskulpować od odpowiedzialności, wykazując, że nie ponoszą winy w niezłożeniu lub opóźnionym złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości. Członek zarządu, chcący tą drogą uniknąć odpowiedzialności, może wykazać swój niezawiniony brak kontaktu z finansami i księgowością spółki. Powody mogą być różne: poczynając od dłuższej nieobecności członka zarządu obejmującej czas, w którym odpowiedni wniosek miał być złożony, przez wewnętrzny podział zadań poszczególnych członków zarządu, a na podstępny wprowadzeniu w błąd co do danych o wynikach finansowych spółki kończąc (J. Giezek, D. Wnuk, Odpowiedzialność cywilna i karna w spółkach prawa handlowego, Warszawa 1994, s. 51; również wyrok SN z 6 maja 2009 r., II CSK 661/08, LEX nr 511995). W rozpoznawanej sprawie pozwana konsekwentnie w toku całego postępowania sądowego twierdziła, iż była odpowiedzialna w spółce wyłącznie za jej działalność medyczną. Niewątpliwie zaś z akt sprawy wynika, iż zakres działalności spółki uległ znacznej zmianie. Działalność medyczna stała się działalnością poboczną i zmarginalizowaną. Skoro linia obrony pozwanej oparta była na stanowisku, że nie miała kontaktu z finansami i księgowością spółki co w konsekwencji miało prowadzić do braku jej winy w niezłożeniu lub opóźnionym złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości, i w tym celu pozwana wniosła o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka T. J. i M. M. na okoliczność podziału kompetencji między członkami zarządu i prokurentem, jak i przesłuchanie stron, to Sąd Rejonowy winien był przeprowadzić powyższe dowody.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji niezasadnie oddalił wnioski dowodowe skarżącej. Pozwana złożyła stosowne wnioski dowodowe w celu ekskulpowania się od odpowiedzialności kreowanej przepisem art. 299 § 1 k.s.h. Podkreślić zaś trzeba, że ustalenie winy konkretnego członka zarządu jest warunkiem koniecznym do zastosowania przepisu art. 299 § 1 k.s.h. Natomiast Sąd Rejonowy niedostatecznie zbadał tą przesłankę. Sąd nie przeprowadził bowiem żadnego dowodu zawnioskowanego przez stronę pozwaną.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd I instancji niewystarczająco też odniósł się do przesłanki szkody w rozumieniu przepisu art. 299 § 2 k.s.h. O szkodzie, na gruncie analizowanego przepisu, można mówić jedynie wówczas, gdy

zgłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego spowodowałyby zaspokojenie wierzyciela w części większej niż w przypadku zaniechania dokonanego przez członka (członków) zarządu. W przypadku powyższym rozmiarem szkody będzie różnica między tym, co wierzyciel mógł w wyniku wszczęcia wspomnianych postępowań uzyskać, a rzeczywistym stanem zaspokojenia jego roszczeń. Jeżeli więc pozwany członek zarządu wykaże, iż to, co wierzyciel uzyskałby w wyniku dopełnienia przez zarząd prawem nałożonych obowiązków, przedstawia mniejszą wartość aniżeli wysokość dochodzonego na podstawie art. 299 k.s.h. roszczenia, roszczenie to w pozostałej części winno ulec oddaleniu (J. Giezek, D. Wnuk, *Odpowiedzialność...*, op. cit., s. 52; również wyrok Sądu Najwyższego z 10 lutego 2011 r., IV CSK 335/10, zgodnie z którym „członek zarządu spółki z o.o. może uwolnić się w części od odpowiedzialności przewidzianej w art. 299 § 1 k.s.h. poprzez wykazanie, że stopień zaspokojenia wierzyciela byłby identyczny także w sytuacji zgłoszenia we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości”). Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 października 2007 r. (V ACa 670/07, Biul. SAKa 2008, nr 1, s. 28) odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ma niewątpliwie charakter odszkodowawczy, z tym jednak, iż szkoda, jako podstawa odpowiedzialności członka zarządu, musi być utożsamiana z obniżeniem potencjału majątkowego spółki, a nie z bezpośrednim uszczerbkiem w majątku wierzyciela (również wyrok SA w Warszawie z 27 listopada 2007 r. (VI ACa 884/07, R. 2007, nr 12, s. 210), zgodnie z którym „szkoda, której wyrównania może się domagać od zarządu wierzyciel spółki w razie jej bankructwa, obejmuje tylko straty spowodowane spóźnionym zgłoszeniem upadłości. Inaczej mówiąc, nie wszystko, co wierzycielowi należało się od spółki, jest stratą, za którą odpowiada zarząd”). Brak szkody może być, w ocenie sądu, przyczyną zwalniającą członka zarządu od odpowiedzialności, ale tylko wtedy, gdy ocenie poddawane są skutki niezgłoszenia spółki do upadłości wobec podjętej obrony przez członka zarządu, powołującego się na przesłanki zwalniające go od odpowiedzialności z art. 299 § 2 k.s.h. Przy czym Sąd Najwyższy w wyroku z 24 lutego 2011 r. (III CNP 26/10, LEX nr 785273) podkreślił, że ostatniej z przesłanek zwalniających spośród wymienionych w art. 299 § 2 k.s.h. nie można rozumieć w taki sposób, że każdy przypadek niezgłoszenia przez członka zarządu wniosku określonego tym przepisem skutkuje niejako automatycznie poniesieniem szkody przez wierzyciela spółki z o.o. i skutkuje odpowiedzialnością solidarną członków zarządu.

W świetle powyższych rozważań, stwierdzić należy, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do odpowiedniego rozpoznania przesłanki szkody. Sąd Rejonowy nie zbadał bowiem, mimo właściwego wniosku skarżącej, czy powód odzyskałby należność, gdyby postępowanie upadłościowe zostało wszczęte w odpowiednim czasie. Okoliczność ta jest zaś istotna dla uznania odpowiedzialności pozwanej B. Ś. za zobowiązania spółki (...). Jest to bowiem jedna z przesłanek ekskulpacyjnych. Wobec czego Sąd Rejonowy nie był uprawniony do pominięcia dowodu mającego na celu wykazanie tej okoliczności. Decyzję Sądu w tym zakresie należy uznać za błędną.

Wobec powyższego stwierdzić należy, że pozwana została pozbawiona możliwości wykazania istnienia którejkolwiek z przesłanek egzoneracyjnych. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, rzeczą Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku będzie przeprowadzenie dowodów zgodnie z wnioskiem skarżącej, zawartych w odpowiedzi na pozew.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok w całości i przekazał sprawę sądowi pierwszej instancji – Sądowi Rejonowemu Gdańsk – Północ w Gdańsku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej, o czym orzekł w sentencji wyroku.